

Ivana Dobráková

BELLEVUE

Fordította György Norbert

Ivana Dobráková

BELLEVUE

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő vélemények és állítások a szerző(k) álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) hivatalos álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem vonható felelősségre miattuk.

Ivana Dobrakovová: *Bellevue*

Copyright © Ivana Dobrakovová 2010

© Marenčin PT, spol. s r.o., 2010, Jelenia 6, 811 05 Bratislava

Hungarian translation © György Norbert, 2023

Hungarian edition © Typotex, Budapest, 2023

Engedély nélkül semmilyen formában nem másolható!

TYPOTEX VILÁGIRODALOM

ISSN 2064-2989

ISBN 978 963 493 257 4

Kedves Olvasó!

Köszönjük, hogy kínálatunkból választott olvasnivalót!

Újabb kiadványainkról, akcióinkról a www.typotex.hu

és a facebook.com/typotexkiado oldalakon értesülhet.

TYPOTEX KIADÓ

Alapította Votisky Zsuzsa, 1989

A kiadó az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

Felelős kiadó: Németh Kinga

Felelős szerkesztő: Kenyó Ildikó

Borítóterv: Nagy László

Nyomta és kötötte: Generál Nyomda Kft., Szeged

Felelős vezető: Hunya Ágnes

Hónapokig próbáltam rávenni a barátomat, hogy a vizsgák után menjünk el együtt Amerikába, ahogy mások, *work and travel USA*,¹ keresünk egy kis dollárt, beutazzuk az országot, de Peter már úgy karácsony tájékán kijelentette, hogy nyáron ki sem akar mozdulni Kassáról, a kötelező irodalmat fogja bújni az államvizsgára (mindketten másodévesek voltunk), szeretne újrázni spanyolból, és gyakorlatokat kidolgozni a *phrasal verbs*-re². Az amerikai ötletet tehát sutba vágtam, mégiscsak a távolság, az Atlanti-óceán, tők egyedül egy idegen országban, és minden, ami ezzel jár, a július elejét Peternél fogom tölteni a hernádtihanyi lakótelepen, aztán két hét diákmunka Prágában, de azt mondtam magamban, augusztusban, ha a fene fenét eszik is, lelépek valahová.

Egyszer suli után benéztem az Inexbe, és a katalógusból kiválasztottam egy tábort Marseille-ben, a testi fogyatékkal élők központjában, önkéntes munka napi hat órában, szállás és koszt ingyen, az alsó korhatár tizennyolc év, és mindenekelőtt: a francia nyelvi ismerete kötelező! – olvastam lelkesen, végre egy hely, ahol csak franciául beszélnek, végre egy lehetőség, hogy fejlesszem a nyelvtudásom! – a Centre Bellevue egy dombon fekszik, családias légkör jellemzi, és évente csak nyolc jelentkezőt vesznek fel.

Otthon összeügyeskedtem egy motivációs levelet, amelybe egy rakás értelmetlenséget írtam: ezt a munkát nekem találták ki, min-

dig is szerettem volna segíteni a fogyatékkal élőket, amikor apám megbetegedett, utána mindennap bejártam a kórházba; de a végén mégiscsak bevallottam: ilyen irányú gyakorlatom sajnos nincsen.

Júniusban megjött a befogadói nyilatkozat Marseille-ből, amit Svetlanának, az évfolyamtársnőmnek is megmutattam, amikor a tanszék előtt ültünk a betonfalon, és a francia szintaxis eredményére vártunk, Svetlana elolvasta, beleszívott a cigijébe, és megjegyezte: „Még mindig jobb, mint bébiszitterkedni, legalább nem kell valami rohadt francia családnál dekkolnod, és hálásnak lenni, hogy közös asztalhoz ülhetsz velük, és nem kell porig aláznod magad, mint nekem tavalý.”

Kassán nem éreztem rosszul magam, napközben Peterrel Lucskira jártunk, ahol a szülei már több mint húsz éve építik a házat, a malteroskádak és a homokkupacok között bóklásztam, málnát szedtem a kertben, kóbor macskákat ettettem, és olykor elmentem Lucski másik végébe, ahol a töltés mögött már a Széles-tó kezdődött; ott leültem egy kőre, és az arcom a nap irányába fordítottam, szinte tökéletes volt a nyugalom, csak ne kellett volna folyton a szúnyogokat hessegetnem, pedig tetőtől talpig búzlóttam a rovarriasztótól. Peterrel eljártunk sétálni a falu mögötti mezőre, zsenge napraforgót szedtünk, hazafelé aztán törtem a magokat, köpködtem a héját, és tapostam a levelek között bujkáló bogarakat.

Estefelé a szülőkkel együtt visszamentünk Hernádtihanyra, mindannyian egy Ladába zsúfolódva, mindenekelőtt, hogy elérjük a hétórás híreket, közben komoly beszélgetések a jövőt illetően a reménybeli anyóssal, később Peter testvéreinek kitérő pillantásai, amikor véletlenül összefutottunk a szűk előszoba-folyosón. Peter képes volt olykor órákra elmerülni Borges, Cervantes, Bolaño szövegeiben; ilyenkor lábujjhegyen kellett közlekednem,

különben „muszáj ekkora zajt csapnod? Blanka, ha megkérhetlek...” Így csak unottan hallgattam a discmant az ágyban, és vártam az éjszakát.

Mert éjszaka, amikor már az egész család aludt, Peter bezárta az ajtót, és mellém furakodott az ágyban, egy ember alig fért el rajta, de főleg „csendben, csak halkán, nehogy meghalljanak minket, apa nagyon rossz alvó”. A spermát az ablakon át köptem ki a panellakás előtti járdára, nem volt kedvem megkockáztatni egy randit valamelyik holdkóros családtaggal a vécére menet, főleg tele szájjal, ezért az ablak, ezért a gusztustalanság, bármire hajlandó vagyok, de lenyelni azért mégsem fogom.

Amikor két héttel később Peter kikísért a Prágába induló éjszakai vonathoz, rajtam a hetvenliteres hátizsákom, a kassai városi park mellett, ahol majd kicsattant a jókedvtől, és hülyéskedett, úgy tűnt, megkönnyebbül, hogy elmegyek. Felrakott a vonatra, az ajtóban megpuszilt, és látszólag komolyan odavetette, „vigyázz magadra Marseille-ben, ha jól tudom, tele van arabokkal, nehogy valami háremben végezd”. Rám jött a röhögés, vállon csaptam, „te hárem! menj haza, kérlek, menj, és olvasd inkább az argentin regényeidet, mert lemaradsz az államvizsgáról”, és még a fürkében is azt ismételttem, hogy micsoda ötletei vannak, még hogy hárem.

A nővérem talált diákmunkát egy intézetnél, amely a holokauszt túlélőinek és az áldozatok családjainak a kárpótlásával foglalkozott, protekcióval kaptam meg a helyet; a csehek a két hét alatt végig sandán néztek rám. Minden reggel elém pakoltak egy rakat dokumentumot fénymásolásra, aztán egész nap ott álltam a másológép mellett, egyengettem a papírokat, és olvastam a leveleket, amelyekben a kérelmezők igyekeztek elmagyarázni, miért is kéne

kárpótlást kapniuk. Órákon át olvastam elhurcolt apákról, akiket soha nem láttak viszont, a negyvenkettes kegyetlen télről, éhezésről, félelemről és a hiú reményről.

Ebédidő alatt mindig teát főztem a kiskonyhában, a táskámból pedig elővettem egy almát, amiért Ondra, a cseh diákmunkás folyton szívatott, „ah, micsoda meglepetés, ma héjában panírozott alma lesz az ebéd... A végén még elhízol itt nekünk!” De Ondrát szerettem, tulajdonképpen ő volt az egyetlen, aki időnként szóra méltatott. Nevetett, hogy mindenre azt mondom, aha, ahelyett, hogy igen, és egyszer, ahogy a létrán álltam, és valami dokumentumot kerestem, megkérdezte: „Figyu, és az igaz, hogy a szlovákban a *kokoť* szó durva káromkodást jelent?”

A munkaidőm négyig tartott, metróval jártam az I. P. Pavlováról egyenesen haza. Prága nem vonzott, az estét a nővéremmel és a családjával töltöttem, titokban olvasgattam a törvényszéki pszichiáter sógorom véleményezéseit, különösen egy hajléktalan és annak az esete keltette fel az érdeklődésem, aki kővel agyonvert egy férfit; addig ütötte az áldozat fejét, amíg a koponyán egy lyuk keletkezett, és amikor ott belül „valami fehéret” talált, szentül meg volt győződve róla, hogy az a férfi nem ember, hanem egy világúrból érkezett undorító betolakodó.

Két nappal a marseille-i utam előtt már nem bírtam magammal, a munkában ingerült voltam, mogorva és türelmetlen, iszonyúan örültem Franciaországnak, és a többiek hallgatag rosszallása is egyre inkább nyomasztott; tény viszont, hogy én sem szakadtam meg különösebben azért, hogy valamelyest javítsak a kommunikáción. És éppen aznap járt körbe egy papír az intézetben, egy olyan viccféle, amilyeneket e-mailben küldözgetnek, láttam, ahogy az alkalmazottak egymásnak adogatják és nevetnek, ráncolják a homlokukat az undortól, de közben jól szórakoznak,

és dél körül Ondra nekem is a kezembe nyomta, hogy „itt van, olvasd el”. Elborzadtam, amikor megláttam, miről van szó, a szar különböző definíciói, a szar, ami bújócskát játszik, a szar mint Napóleon, csupa ilyen úgymond vicces dolog. Elolvastam az egészet, de képtelen voltam nevetni rajta, túlságosan visszataszítónak találtam, és arra gondoltam, hogy bizonyos dolgokról talán nem kéne beszélni.

Aznap este már tényleg nagyon tele volt a tököm az egész diákmunkával, és mondtam a nővéremnek, hogy örülök a tábornak, s hogy ott talán rendesen megtanulok franciául. A sógorom felnevetett, „persze, pont azok a kriplik fognak beszélgetni veled”, azzal a testét természetellenes pózba csavarta, és egy sor artikulálatlan hangot hallatott, „ooohhyyy, mhaaaa, gheeeaaa...” Nevettem, „most nyilván csak hülyéskedsz, miért beszélnének így? ezt nem hiszem”.

Az Eurolines autóbusza tele volt lármás lengyelekkel, a táskákból sorra kerültek elő a szendvicsek, a rántott húsok, a vodkásüvegek és a stampedlik, a busz folyosója már az induláskor megtelt szeméttel; Pozsony csak az egyik megálló volt a Krakó–Nizza-vonalon. Egy hallgatag fiatalember mellett ültem, aki egész úton mindössze annyit szólt hozzám, hogy *przepraszam bardzo*,⁴ amikor vécére kellett mennie, és felébresztett. Több mint tizenöt órát utaztunk, szombatról vasárnapra, és amikor hajnalban Nizzába értünk, csendben irigykedtem a fiúra, hogy a peronon egy idős néni várja, mert engem, ez világos volt számomra, engem ott senki sem fog várni.

Átszálltam a Marseille–Toulon-járatra, amelyen sokkal kevesebben voltak, sehol egy lengyel, és nem volt *dawaj kielicha*⁵ vagy *chodźmy się narqbać*,⁶ végre egyedül ülhettem, és bámulhattam

kifelé az ablakon. Váltottam néhány sms-t Peterrel, „na, mi újság Márquezzel? elolvastad már a *Száz év unalmat?*”, és ahogy közeledtünk Marseille-hez, lassan úrrá lett rajtam az izgalom, már csak a gondolattól is, hogy telefonon kell majd elmagyaráznom teljesen idegen embereknek egy teljesen idegen városban, hová jöjjenek értem.

Az odaút alatt esett, maszatos táj az ablak mögött, félhomály és félórás szünet egy benzinkúton, ahol csak úgy álldogáltam a terasz ponyvája alatt, ettem az összetört kekszet, és néztem az erdőt, az erdő fölött a fekete fellegeket, de ahogy közeledtünk Marseille felé, újra volt napsütés és tiszta égbolt. Leanderekkel szegélyezett, háromsávós autópályán haladtunk, a busz ablakának üvege mögött már peremnegyedek, hatalmas panelházak, és egy pillanatra feltűnt a reptér felé vezető leágazás is. Aztán valahogy bejutottunk a központba, előbb valami parkféleséget pillantottam meg, diadalívet, és máris ott volt az autóbusz-állomás a Place Victor Hugón. Teljesen elnyúzva szálltam ki, és megvártam, amíg a sofőr előhúzza a hatalmas hátizsákomat, természetesen utolsónak, a trafikban vettem telefonkártyát, és a sarki fülkéből hívtam a Centre Bellevue számát, „*je suis Place Victor Hugo, vous pouvez venir me chercher*”.⁷

Két nő jött is, a fejükön kendő, úgy néztek ki, mint anya és lánya, az autóban arabul beszélgettek, és jóízűen nevettek valamin, egyáltalán nem vettek figyelembe, nem kérdezték, milyen volt az út, és hogy miért jöttem egy nappal később, láthatóan mindegy volt nekik, nekem meg ez így tulajdonképpen megfelelt. Ahogy hallgattam az érthetetlen karattyolásukat, akaratlanul Peter szavai jutottak eszembe, arabok és hárem, nevettem magamban, ki tudja, nem oda visznek-e éppen, abba a hárembe. Elővettem a mobilom, és írtam anyámnak, hogy ne aggódjon: „Szerencsésen megérkeztem, Marseille gyönyörű.”

A Centre Bellevue a dombon helyezkedett el a város fölött, a főkapun jöttünk be, és valami parkféleségen haladtunk át, fák, bokrok, virágok, amelyeknek a nevét sem ismerem, balra bambuszliget meg az elmaradhatatlan leanderek. Egy szürke, háromszintes épület előtt parkoltunk le, az arab nők a porta mögötti helyiségbe irányítottak, és többet már nem foglalkoztak velem, eltűntek valahol a folyosó mögött az intézet útvesztőiben.

Egy ideig álltam az ajtó előtt, gyűjtöttem a bátorságot, s mikor végre elhatároztam volna magam, hogy belépek, rögtön a küszöbön lefagytam, úgy tizenöt ember lehetett a helyiségben, és hirtelen minden tekintet rám szegeződött. Annyit bírtam csak kinyögni, hogy Blanka vagyok Szlovákiából, épp most érkeztem, és... elakadtam, mert nem tudtam, mit kéne még mondanom.

Az étkezőhelyiségből áthoztak egy széket, kicsit arrébb csúsztak, hogy én is le tudjak ülni az asztal mögé, aztán ők is sorban bemutatkoztak, bár a neveket azonnal elfelejtettem, nem is igyekeztem különösebben, mert örültem, hogy legalább a nemzetiségüket meg tudom jegyezni: egy algériai lány, egy svéd, egy másik algériai és egy román nő, majd egy olasz meg egy szlovén srác és egy cseh lány. Cseh! Megörültem, hogy a közelünkből is van itt valaki, az a lány ráadásul az én korosztályombelinek tűnt, ellentétben a román nővel, aki legalább ötven lehetett. Miután leültem, egy idősebb szakállas férfi szólalt meg, aki az intézet igazgatójaként mutatkozott be, szóval, hol is tartottam? ja, igen, a reggeli toalett és az ügyeleti beosztás...

Különösebben nem figyeltem oda arra, amit beszél, ehelyett szemügyre vettem a többi önkéntest, a sötét bőrű algériai nőket, az egyikük ráadásul kendővel a fején, a szőke svéd, úgy harmincas lehet, kicsit gyűrött arccal, a bodros hajú román nő, aki a bemutatkozáskor a táborunk vezetőjeként aposztrofálta magát,

a fiatal olasz, iszonyúan szimpatikus, hangos röhögés, heves gesztikuláció, az olaszok ízléstelen prototípusa, és a szlovén, aki valószínűleg nem értett rendesen franciául, mert az olasz mindent angolra fordított neki, az meg leszegett fejvel hallgatta, időnként bólogatott, s végül a cseh lány, kék szemű, karcsú szőkeség, aki barátságosan rám mosolygott, amikor találkozott a tekintetünk.

Ekkor hirtelen mindenki felnevetett, a szakállas a mondat közepén megszakította a mondókáját, és rákiáltott az olaszra: „Luca, figyelj rám, én itt arról beszélek, hogy mindenhol tökéletes emberek tökéletes testéről készült fotók árasztanak el bennünket, és mennyire sokkoló lehet belépni egy ilyen helyre, ahol egyetlen tökéletes testet sem látsz, te meg úgy fordítod annak a szerencsétlennek, hogy isteni tested van?! vagy mit zagyváltál össze?” Luca erre röhögött, és tehetetlenül hadonászott a kezével, „de Michel, mit tehetnék? egyszerűen isteni testem van, akár tetszik ez neked, akár nem! miért is titkolnám?”, és látszólag bocsánatkérően mentegőzött, de akkor már mindenki dőlt a röhögéstől, mindenki a szerencsétlen szlovéneken kívül, aki elég zavartnak tűnt.

Végül megkaptuk a térképet, a buszjegyeket, az ügyeleti beosztást, s miután mindenki lassan felállt az asztaltól, és csoportokban kezdett el beszélgetni, odafurakodott hozzám a cseh lány, és felajánlotta, hogy megmutatja nekem, „hol fogsz lakni, egy olyan kis házikó lesz a miénk”. A vállamra kanyarítottam a hátizsákot, szenteltem egy rövid pillantást az olasznak, aki épp a svéd nőnek mutogatott valamit a falnak támasztott térképen, és követtem Martinát – „igen, én Martina vagyok” – az ebédlőn át, ki az épületből.

Elhaladtunk egy üres medence és néhány kerekesszékes mellett, akik a fák árnyékában hűsöltek, aztán a dombról lefelé

haladtunk egy alacsony épület irányába a bambuszliget mellett. Martina útközben elmondta, hogy három napja érkezett, és hogy már „egész jól berendezkedtem”, állítólag csak hárman, Elena, a román nő, ő, Martina és én leszünk itt, a többiek a főépületben vannak, a konyha mögötti helyiségben, de ma kéne átköltözniük az új melléképületbe. Hallgattam őt, és csendben irigykedtem, hogy olyan magabiztosan mozog a helyszínen, és látszott, hogy már kiismeri itt magát.

Amikor odaértünk a házikóhoz, Martina a sarok mögé lépett, majd valami távirányító-féleséggel jött vissza, megnyomott egy gombot, mire nyikorogva kinyílt az ajtó, ezzel egy időben végig egy narancsszínű villanykörte villogott fölötte, és csak azután aludt ki, miután az ajtó mozgása leállt. Körbevezetett a házikón, kiskonyha, fürdő, a hátsó szoba két ágygal, ahol már ott volt Elena és Martina motyója, és az első szoba, az, ahol én fogok lakni, ágy helyett egy matrac a földön. Ledobtam a hátizsákom, az ablakon túl egy sárga kutyát pillantottam meg, ahogy épp a bambuszliget körül ólalkodik, és akkor toppant be Elena, a román nő, „na, mi van, lányok, hogy vagyunk?”, meg sem várta a választ, és eltűnt a fürdőszobában. Martina megsúgta nekem, hogy nem igazán kedveli Elenát, aztán sarkon fordult, „átmegyek Patrickhez, megígértem neki, hogy benézek hozzá”.

Nehezemre esett leülni a matracra, nem tudtam eldönteni, hogy egyáltalán kicsomagoljak-e, nem igazán volt kedvem hozzá, és amúgy sem volt hová pakolni a dolgaimat, sehol egy szék, egy asztal vagy egy szekrény, semmi. De különösebben nem zavart, inkább azon töprengtem, ki lehet az a Patrick, valami gondozó, vagy netán egy marseille-i, nem lepődnék meg, ha Martina időközben talált volna barátot a helyiek között. Első pillantásra megfogott, olyasvalaki, aki be tud illeszkedni bármilyen közös-

ségbe, nem tudta, ki vagyok, mégis odajött hozzám, kedvesen, természetesen beszélt velem, egyszóval a teljes ellentéte annak, ami én vagyok, aki két hét prágai diákmunka alatt három mondatnál aligha mondott többet.

Csapódott az ajtó, megjelent Elena, a fején turbánba csavart törölköző, átment a fürdőből a másik szobába, és dúdolni kezdett valami melódiát, hallottam a táska susogását, a hüvelykujjammal közben akaratlanul elnyomtam egy hangyát, amely felfelé mászott a matracon, és nyomban észrevettem egy másikat is. Aztán még egyet és még egyet és még egyet. Felálltam, felhajtottam a matracot, és egy egész hangyabolyt találtam alatta, egy rakás nyüzsgő fekete pontot meg egy utacskát, ami az ajtó irányába vezetett.

Ahogy álltam a helyiség közepén, és azon gondolkodtam, hová rakjam át a matracot, hogy ne álljon a hangyakaraván útjában, kopogásra lettem figyelmes, felemeltem a fejem, és az ablakban megláttam Lucát, az olasz srácot, aki az üvegen át vigyorgott rám, mutatta, hogy engedjem be, de mire rájöttem, hogyan nyílik belülről egy ilyen automata ajtó, már nem mosolygott, idegesen topogott, és miután sikerült bejutnia, az első, amit mondott, az volt, „*ma che cazzo fai? ragazza, che cazzo fai?*”.⁸ Értetlenül meresztettem rá a szemem, így átváltott franciára, és megkérdezte, hogy segítenék-e a hurcolkodásban, mert az derék dolog volna tőlem, s hogy azt mindenki nagyra értékelné.

Öt hálósák hevert a földön, és mindenhol utazótáskák, párnák, retikülök, törölrongyok, törölközők, kozmetikai termékek, napozókrémek, ruhadarabok, könyvek szanaszét; egyszóval kupi volt. Segítettem hurcolászni a dolgokat a melléképületi kétszobásba, ahová a főépület mögül lehetett bejutni, egy széles csatornavezeték és a virágágyások mellett, egy rövid vashidacsán át, ami egy

kaviccral felszórt gödör fölött húzódtott, aztán végig az összekötött erkélyen, a második ajtó balra. A lakás nagyon tiszta és világos volt, kilátással a szemben álló épületre, fürdőszoba, vécé, egy szoba a szlovén és az olasz srácnak, a másikban a lányok: az algériai és a svéd. A házikóval ellentétben ez a lakás teljesen be volt rendezve, de ez egyáltalán nem zavart, az én matracomról mégiscsak jobb kilátás nyílt, bambuszliget az ablak mögött, és bónuszként Martina a másik helyiségben.

A svéd nő igyekezett valahogy terelgetni minket, valamiféle rendszert vinni a kaotikus rohangálásba, de nagyon hamar fel kellett adnia, mert senki sem figyelt rá, Luca gyakorlatilag semmit sem csinált, csak viccelődött, és megnevettette a fiatalabbik algériai nőt, aki teljes erőből röhögött, csapkodta a térdét, és azt kiabálta, „*mais arrête, Luca!*”⁹ az idősebb algériai viszont csak ült az ágyon, gondterhelt arcot vágott, törölgette a verítéket a homlokáról, és azt mormogta „*mes enfants, mes enfants*”,¹⁰ így végül szinte mindent mi ketten cipeltünk át a svéd nővel.

A földszinti folyosón sétáltam, délután, szieszta, sehol senki, próbáltam megtalálni a számítógéptermet, úgy gondoltam, valahol a lépcsőház mellett kell lennie, ha jól értettem, a lépcsők itt vannak, akkor hát... ekkor a folyosó végén felbukkant Martina egy borral töltött kancsóval, rám mosolygott, a szabad kezével átkarolta a derekam, és a lifthez vezetett, „gyere, bemutatlak Patricknek”. Felmentünk az első emeletre, ismét egy hosszú kórházi folyosó, cipőtálpak cuppogása a linóleumon, aztán a harmadik ajtó jobbra. Martina kinyitotta, és beléptünk.

Ez volt az első intézeti szoba, amit belülről láttam, gyönyörű kilátással a tengerre, a Frioul és If szigetekre, amúgy teljesen hétköznapi helyiség, leszámítva a középre állított Vex márkájú

betegemelő hámat. Az ablak mellett állt a kerekesszék, amelyben egy harminc körüli férfi ült, egész jóképű, karcsú, rövidre vágott fekete haj, barna szem, hisz úgy néz ki, mint egy normális férfi, aki csak leült egy kicsit, hogy megpihenjen, gondoltam magamban, egy teljesen normális férfi, de csak addig a pillanatig, amíg ki nem nyitotta a száját. Martina bemutatott minket, „nos, ő az én Patrickem, az én aranybogaram”, a tolószékes rám nézett, úgy tűnt, valamit mondani akar, a szája egy borzasztó grimaszba görbült, látható volt, mennyire erőlködik, végül csak valami „seuté”-szerűség jött ki belőle. Felém nyújtotta az ijesztően rángatózó jobb kezét, zavaromban kinyögtem, hogy „*enchantée*”,¹¹ és megpróbáltam megfogni azt a kezét, görcsösen az ujjaimba zártam, szorítottam, hogy ne rángatózzon annyira, hogy az a jelenet ne legyen olyan groteszk, de az volt az érzésem, hogy a kezemben egy döglődő hal vergődik. És akkor ismét megszólalt Martina, „na, az ott a sarokban pedig Drago, de hisz őt már ismered”.

Meglepődve néztem oda, és tényleg, a helyiség egyik sarkában ott ült a szlovén srác, csendben engem figyelt; mindent látnia kellett, azt a jelenetet is a kerekesszékes Patrickkel, de amikor találkozott a tekintetünk, csak bólintott. Martina hozzám hajolt, és azt súgta, „nem tudom, mit csináljak vele, nem tudom lerázni, Patrickkel egy perc nyugtunk sincs tőle”, aztán lerakta az asztalra a kancsót, elővette a szekrényből a poharakat, és mindannyiunknak töltött. Ittunk egyet „a mi táborunkra”, de engem hirtelen olyan érzés kerített hatalmába, hogy el kell húznom innen, még hozzá azonnal.

Lerohantam a lépcsőn a földszintre, egy ideig értetlenkedve néztem az előttem álló torlaszszűrűsége, de aztán megértettem, persze, egy korlát, hogy egyetlen kerekesszékes se tudjon leesni

a lépcsőn. Ahogy mentem a folyosón kifelé az épületből, berregő kerekesszékesekkel találkoztam, vége a sziesztának, közvetlenül a vacsora előtt, élénk zsidóság, én meg úgy lépegettem közöttük, mint egy óriás, észrevétlenül elfordítottam a tekintetem, helytelennek éreztem, hogy bámulom őket, és ugyanúgy helytelennek éreztem, hogy ne nézzek rájuk, igyekeztem mindenáron természetes arcot vágni, hogy hát persze, nincs abban semmi különös, hogy hiányzik mindkét lábad, hogy a fejed kétszer akkora, mint egy normális embernek, hogy a két karod, mint az ágak, ugyanolyan vékonyak, és ugyanúgy ki vannak csavarodva, hogy az álladra folyik a nyál, hogy bűzlesz a rád száradt húgytól meg a szartól, s hogy az arcod egyetlen grimaszba merevedett.

Megláttam a kijáratot, mindjárt ott vagyok, mentem tovább a folyosón, amikor hirtelen közönségesnek éreztem, hogy nekem mindkét lábam megvan, és hogy mindkettő működőképes, hogy fölényeskedve lépdlek közöttük, aztán arra gondoltam, ne légy abszurd, mintha ez valami sértés lenne, vagy erkölcstelenség, hogy két lábad van, sőt egyenesen bűn, és egy pillanatra majdnem azt kívántam, hogy olyan legyek, mint ők, hogy ott üljek a székben, és hogy ne lógjak ki a sorból olyan iszonyúan.

A vacsora kellős közepén léptem be az étkezőbe, az egyik asztal mellett Martinát pillantottam meg, ahogy Patricket etette, akinek az álla alatt asztalkendő, és Martina egy pohár vizet emel Patrick szájához, a terem túlsó felében pedig a két algériai nőt, akik civilben is ápolók, tudtam meg a költözködés közben. Nem volt ügyeitem, így az első szabad hely felé vettem az irányt; két kerekesszékes és egy ápolónő, fel sem emelték a fejüket, amikor leültem melléjük. A kosárból kivettem a kenyeret, a kancsóból vizet öntöttem, de nem volt étvágyam, csak tépkedtem a kenyérbelet, és figyeltem

az ápolónót, a betanult mozdulatokat, ahogy a kerekesszékes szájába adagolja az ételt, és letörli a mártást az asztalkendővel, s közben még arra is marad ideje, hogy ő maga egyen. A helyiség megtelt az evőeszközök csörömpölésével, amúgy viszonylag csend volt, szinte senki sem beszélt, legfeljebb olyan kérdések hangzottak el, mint „kérsz még egy kis vizet?”, „elég volt?”, „szedjek még?”, de a legtöbben mutogatással megoldottak mindent.

Figyeltem Martinát, amikor eszembe jutott a délután, az a tengerre néző szoba, és újra hallottam Martina szavait, „kedves kis Patrickem, angyalkám”, és csak akkor esett le, hogy úgy beszél róla, mint a szeretőjéről! mintha lenne köztük valami! de abban a pillanatban jobbról megbökött egy kerekesszékes, egy tőporódott bácsika, aki a vacsora alatt végig az állát nyújtogatta, és időnként a tányérba köpött. Úgy tettem, mintha semmi sem történt volna – de hisz nem is történt semmi –, kicsit messzebb húzódtam, hogy több helye legyen, de ő ismét megbökött, ezúttal erősebben. Akkor már az ápolónő is felnevetett, és én végre vettem a bátorságot, hogy felnézzek.

A bácsi a tányéromra mutatott, az állát az égnek emelte, és közben valami olyasmit mondott, hogy „mézs, mézs”. Döbben-ten hallgattam, végül az ápolónő törte meg a csendet, előbb a bácsihoz szólt, „ha szeretnéd, hogy a kisasszony értse, amit mondasz, akkor kicsit érthetőbben kell beszélned”, aztán felém fordult, „ügyet se vessen rá, sokszor mi sem értjük őket, csak azt szeretné, hogy maga is egyen, zavarja, ha azt látja, hogy semmit nem eszik”. A villával az asztal közepén elhelyezett, hússal és tésztával megrakott tányérokra mutatott, „szedjen nyugodtan, ne szégyellje magát”, én meg gyorsan a tányérra dobtam egy darab húst a kanállal, mert egy pillanatra megijedtem, hogy ő maga akar szedni nekem.

Az éjszaka közepén kinyitottam a szemem a sötétben, valami zajt hallottam, nyikorgást, felemelkedtem a matracról, és a villogó villanykörte fényében megláttam Martinát, ahogy az automata ajtón át jön be a házikóba, kétrészes fürdőruha volt rajta, a kezében törölköző. Zavartan kérdeztem, „mi az? mi történt?”. Martina egy pillanatra hozzám hajolt, megsimogatta a fejem, „semmi sem történt, Blanka, aludj, csak fürödni voltam a srácokkal”. Aztán felállt, és nesztelenül átment a másik szobába, hallottam, ahogy megnyikordul az ágy, amikor belefeküdt, úgy tűnt, hogy Elena álmában motyogott valamit románul, de a szemem akkor már ismét csukva volt, és kezdtem visszaaludni.

A társalgó kedélyes ápolókkal és álmos önkéntesekkel volt tele, a kerek asztalon egy kannában kávé, cukortartó, két doboz tej. Készült az ügyeleti beosztás, mindig előbb az otthon lakóinak a neve, aztán egy rövid megbeszélés: „nem, az biztos, hogy Jeant ma nem akarom, elég volt tegnap”, „hát jó, én viszem Gérard-t”, „François-t és Sophie-t ma meg kell fürdetni, ki vállalja el?”, „és látta már az orvos Valentin lábát?”, csak Martina szólalt meg egyszer, hogy igen, hogy ma is kiviszi Patricket, mint mindig, mi, többiek vártuk az utasításokat, és igyekeztünk felébredni a kávétól.

Aznap még nem dolgozhattunk egyedül, az ápolók szétszótattak minket, nekem a fekete bőrű Isabelle jutott, aki végigvezetett a földszinti folyosón, és közvetlenül a lift mellett bekopogott egy ajtón, majd a választ meg se várva belépett a sötét helyiségbe. Felhúzta a redőnyt, és akkor láttam meg az ágyon a bácsit, aki egy nappal korábban bökődött a vacsoránál, a paplan alatt gubbasztott, pislogott a fény felé, és halkán hörgött. Isabelle kicsit megrázogatta, „*bonjour, Thomas, vous avez bien dormi?*”,¹² a bácsi ugyan nem válaszolt, de Isabelle elmondta, hogy mára is napos

idő várható, egyetlen felhő sincs az égen, és hogy ő, Isabelle, ha véget ér az ügyelet, biztosan elmegy fürödni a Plage du Prophète-re, és tegnap este megint lövöldözés volt a La Canebière nevű sugárúton, nyilván azok a maffiózók voltak, egymás közt rendezték a számlát, szörnyű, hogy az ember már alig mer bemenni a városba, „ő meg itt Blanka, az új gondozónő Szlovákiából, Thomas, ha nem muszáj, ne bosszantsa fel”. Miközben beszélt, és megmosdatta a bácsit, megmutatta, melyik rongyot használjam arctörüléshez, melyikkel töröljem a testet, hol vannak a pelenkák, hogyan kell a kerekesszékest felrakni a hámrá, „itt kell beakasztani, különben kifordul belőle”, szótlánul néztem, hogyan mossa a fogát, öltözteti, húzza rá a cipőt, borotválja, fésüli, vágja az orrszőrét, és mindezt mosolyogva meg könnyedén.

A toalett húsz percig sem tartott, megmutatta, hogyan kell kezelni a tolószéket, fokozati váltó és kerékblokkoló, mindhárman az étkező felé vettük az irányt, ahol már ott volt Martina Patrickkel és Dragóval, Luca egy majd százkilós kerekesszékesel és a többi ápoló, mindenki egy bagettel a kezében, felszeli, megvajazni, kivenni a kosárból a lekvárt és a mézet, kávékat önteni, teát, és úgy tenni, mintha mindig így lett volna.

Isabelle azt mondta, hogy egyek én is valamit, ő majd foglalkozik Thomasszal, és ott van még Serge is, egy másik lakó, szeltem hát a bagettből, és megkentem vajjal meg lekvárral. Közben elnevettem magam, mert eszembe jutott Peter, aki vajas-lekváros kenyérral csinálta végig a szemesztert, mert nem volt kedve főzni a koleszban, ráadásul még spórolni is akart, ezért mindig a tescós kenyeret, a tescós margarint és a tescós lekvárt vásárolta, mert az volt a legolcsóbb.

Serge negyvenes éveiben járó, kövér férfi volt, ráncolta a homlokát, ahogy a nap belesütött a szemébe, és elégedetlenül morgott az orra alatt, hogy Isabelle figyelmeztethette volna, mielőtt felhúzza azt a szörnyű rolót, hogy szeretne még aludni, és adjunk neki még legalább fél órát, hogy így meg úgy, de Isabelle nem törődött a nyafogásával, határozottan átfordította az ágyon, és megmosdatta, ugyanaz a rutin, mint Thomasnál. Miközben a hámmal a tolószékbe rakta, Isabelle elmesélte, hogy Serge annak a nőnek az unokája, aki a Centre Bellevue-t alapította. „Ugye, Serge, dicsekedj el, hadd tudja a *mademoiselle*, kivel van dolga”, és így tudtam meg, hogy F. asszonyság nemcsak több tucat hasonló központot hozott létre országszerte, hanem ő volt az első női miniszter Franciaországban.

Isabelle felügyelete alatt megmostam Serge fogát, és megfésültem azt a néhány hosszabb hajszálat a fején, amelyekhez szemlátomást ragaszkodott, megborotváltam, végül ráadtam a szemüvegét. Serge végig elnézőn mosolygott, unottan ásított, sőt még együtt is működött, borotválkozás közben végig tartotta az arcát, lefelé feszítette a felső ajkát, előretolta az állát, és szükség szerint forgatta a fejét, azonnal megkedveltem, azért is, mert tűrhetően beszélt, és egyáltalán nem rángatózott. Miközben a körmet vágtam, arra gondoltam, hogy egy ilyen problémamentes pácienssel a toalett szinte kellemes, már-már szórakoztató, hogy Serge egyszerűen egy ember, akinek szüksége van egy kis segítségre, de amúgy nem hiányzik neki semmi. „Akkor ezzel megvolnánk”, mosolyodott el elégedetten Isabelle, miután végeztem a toalettal, és Serge-zsel elküldött az étkezőbe, hogy megreggelizzen, „azt add neki, amit kér, diétázik, ő tudja a legjobban, mit ehet, és mit nem”.

A liftajtóhoz toltam, ahol összefutottunk Lucával, aki egy olyan kerekesszékeskel várt ott minket, hogy inkább rögtön

félrenéztem, vékony, hosszú, szüntelen mozgásban lévő, rovarszerű kéz-láb és egy természetellenesen nagy, szögletes fej. A kerekesszékesnek folyt a nyála, nyilvánvalóan mondani akart valamit, a kartámasz elejére erősített ábécéstáblára mutatott, a betűkre, és közben artikulálatlan hangokat hallatott. Ahogy megláttam, máris rosszul éreztem magam, de Luca ügyet sem vetett rá, csak nevetett, és erősen gesztikulált, „figyelj, Adam, egy szót sem értek abból, amit mondasz, próbáljuk meg még egyszer, jó?”. A tolószékes ismét az ábécéstáblát kezdte ütögetni, Luca fölé hajolt, és hangosan mondta a betűket, amelyekre a kerekesszékes mutatott: „A... R... A... N.... G... ARANG?!” Luca nevetett, megveregette Adam vállát, és rám nézett, „ezt még a saját anyja sem érti!”. Nem tudtam, mit válaszoljak, így csak bizonytalanul elmosolyodtam, Luca ismét a tolószékeshez fordult, „tudod, mit, hagyjuk a fenébe, már amúgy is megjött a lift”, egy tágas felvonó, amelyben mind a négyen könnyedén elfértünk.

Az ebédlőben Serge-t az asztalhoz toltam, és én is leültem egy székre, futólag végignéztem az ételeskosarak és a vízforralók tartalmán, és megkérdeztem, hogy mit kér reggelire, de Serge mindenre igennel válaszolt, de tényleg mindenre, kávé, igen, tea, igen, tej, igen, méz, igen, lekvár, igen, Nutella, igen, amire rámutattam, azt ő akarta, és amikor a végén megkérdeztem, „de Serge, Isabelle említett valami diétát, ugye tudsz erről?!” csak makacsul hallgatott. Azon gondolkodtam, hogy megkeresem Isabelle-t, és elmagyarázom neki a helyzetet, hogy megkérdezem, mit csináljak vele, most mégis mit adjak neki, de hirtelen hülyeségnek tűnt, hogy az első ügyeitem alatt ezzel blamálok magam, hogy tehetetlen és önállótlan vagyok, ezért egyszerűen csak megvajaztam a kenyérét, kitöltöttem a teát a kannából, és amikor a Nutellát követelte, úgy tettem, mintha siket lennék, mintha nem érteném.